

TJSS

İSTANBUL TOPKAPI ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL TOPKAPI UNIVERSITY
Topkapi Sosyal Bilimler Dergisi
Topkapi Journal of Social Sciences

Topkapi Journal of Social Science vol. 3, no.2, 2024

Araştırma Makalesi/Research Article

Almanya ve ABD Federal Yapılarının Karşılaştırmalı İncelemesi

Comparative Examination of the Federal Structures of the USA and Germany

İkbal Sinemden OYLUMLU 1

ÖZ

Karşılaştırmalı siyasette devlet yönetiminin ikinci düzeyi üniter ve federal yapıda üzerinden açıklanmaktadır. Bu çalışmada, federal devlet sistemi üzerinde durulmaktadır. Bu bağlamda, iki federal devlet olan Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Almanya'nın yönetim açısından birbirlerine benzer ve farklı yapılanmaları üzerinden karşılaştırma yapılmaktadır.

Giriş bölümünde, federal devlet sistemi teorik olarak ele alınmakta, alt ulus sistemleri üzerine literatürde yer alan yaklaşımlara yer verilerek kavramların tanımlanması da yapılacaktır. Kavramsal tanımların ardından gelen birinci bölümde, Almanya'nın federal yapısı, merkez ile eyaletlerin ilişkileri, anayasal, kamu sektörü istihdam ve barcamaları, hizmet ve sorumlulukları ile sorumluluk yetki alanları incelenmektedir. İkinci bölümde ise Almanya federal sisteminin incelemesinde olduğu gibi Amerika Birleşik Devletleri'nin federal sistem yapısı, aynı konu başlıklarına bağlı olarak incelenmektedir. Sonuç bölümü ise iki ülkenin yönetim yapısının karşılaştırmasını kapsamaktadır.

Federal iki devlet olan Almanya ve ABD federal sistem yapıları her iki ülkenin gerek sistemlerinde farklı yaklaşımların bulunması gerekse yönetim şekillerindeki ayrımların diğer ülkelere model olabilecek yapıları nedeni ile çalışmada bu iki ülkenin karşılaştırılması yapılmaktadır. Bu bağlamda, iki farklı sistem üzerinden federalizmle yönetilen ABD ve Almanya federal yapıları hem idari hem de uygulama bağlamında karşılaştırılmaktadır.

Federal hükümet sistemlerinin uygulama aşamasında ülkelerin siyasi kültür ve devlet yapılanmaları nedeni ile farklılıklar olduğu çalışmada ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda Amerika Birleşik Devletleri ve Almanya federal sistem yapısında seçim sisteminden adli yapısına kadar farklılıkların bulunduğu sonuç bölümünde tablo oluşturularak belirtilmiştir.

Anahtar kelimeler: *federalizm, Almanya federal sistemi, Amerika federal sistemi, Almanya-ABD federalizm karşılaştırması*

¹ Dr. Bağımsız Araştırmacı, oylumluenator@gmail.com ORCID: 0000-0002-5615-8507

ABSTRACT

In comparative politics, the second level of state administration is explained through the Unitary and Federal structure. This article focuses on the Federal State system. In this context, a comparison is made based on the similar and different structures of the two federal states, the United States of America (USA) and Germany, in terms of administration.

In the introduction section, the Federal State system is discussed theoretically, approaches in the literature on sub-national systems are included and the concepts are defined. In the first section, following the conceptual definitions, Germany's federal structure, relations between the center and the states, constitutional, public-sector employment and expenses, services and responsibilities, and areas of responsibility and authority are examined. In the second part, the federal system structure of the United States of America is examined based on the same topics, as in the examination of the German federal system. The conclusion section covers the comparison of the management structure of the two countries.

The federal system structures of Germany and the USA, which are two federal states, are compared in the study because of the different approaches in the systems of both countries and the distinctions in the management styles that can be a model for other countries. In this sense, the federal structures of the USA and Germany, which are governed by federalism through two different systems, are compared in both administrative and implementation contexts.

The study attempted to reveal that there are differences in the implementation phase of federal government systems due to the political culture and state structures of the countries. In this context, it is stated that there are differences in the federal system structure of the United States and Germany, from the electoral system to the judicial structure, by creating a table in the conclusion section.

Keywords: federalism, German federal system, American federal system, Germany-USA federalism comparison

1. Giriş

Yönetimin ikinci düzeyinde devletler federal ve üniter olarak iki farklı sistemde tanımlanmaktadır. Çalışmanın ana konusu federal sistemler olduğu için federal devlet kavramı ve sistemi üzerinde odaklanılmıştır. "Federal devletler; merkezi otorite ile merkezin altında bulunan coğrafi yönetim birimleri için anayasal olarak tanımlanan özerkliği birleştirmektedir." Federal sistemlerde, iktidar sadece hükümetin yürütme, yasama ve yargı organları arasında değil, aynı zamanda hükümetin bölgesel birimleri arasında da bölünmektedir. Bölgesel birimler- eyaletler, bölgeler – iller- genellikle anayasa tarafından güvence altına alınan önemli yetki ve haklara sahiptir ve Federalizm, devlet içindeki yer alan güçler dağılımının coğrafi bölünme, yürütme, yasama ve yargı organları arasındaki siyasi bölünmeyi tamamlayan bir yapıya sahiptir. Ancak, federal devletlerin siyasi ve idari yapıları, açıkça tanımlanmış işlevler, roller ve görevlerle iyi geliştirilmeli ve ilerletilmelidir. Federal devletlerin yapısı, yasama, yürütme ve hükümetin adli silahları arasındaki gücün açık bir şekilde ayrıldığı devlet başkanlığı sistemlerini içermektedir. Bununla beraber, federal idari sistemler

iki parlamentolu ve iki odalı yasama meclislerini kapsar. Bu sistemlerde, yasama prosedürü, yasalar veya yasa haline gelebilecek mevzuatların geçmesi gereken çok kapsamlı bir süreç haline gelmektedir. Bazı federal sistemlerde üst yasama meclisi, ulusal, bölgesel ve yerel siyasetin yanı sıra ulusal ve güçlü bir payda bulunan eyaletlerin, bölgelerin veya illerin temsilcileri için ayrılmıştır.

Federal sistemde merkez devlet, merkezin altındaki birimleri yaratır, yeniden yapılandırdığı gibi ortadan kaldırma yetkisine de sahiptir. Bununla beraber, federal sistemin bir avantajı alt düzeydeki yönetim birimlerinin anayasal ve yerleşik olarak kabul gören bağımsızlığı birleştirmesidir. Bu sistemde kamu sektöründeki vergiler, harcamalar ve istihdam kimi açıdan merkezi geride bırakılmaktadır. Bu durum, hizmetler açısından daha âdem-i merkezi bir yapıyı ortaya çıkarmaktadır. Âdem-i merkezi yapı iki durumla ilişkilidir: İlki bir ülkenin coğrafi açıdan büyük olduğu durum, ikincisi ise nüfus içindeki farklı sosyal grupların bir bölgede toplanması ve yoğunluğunun bulunması durumudur. Bu durum birçok devlette, farklı coğrafi büyüklükte olan ülkelerde etnik, sosyal türde siyasi yarılmaları olmakta

ve bu yarılımlar coğrafi olarak belli bölgelerde toplandığında etnik, kültür ve tarihi temelli sorunları çoğaltma özelliğine sahip olabilmektedir. Bu bağlamda, federal sistemin bölgesel olarak alt birimleri kendi içerisinde merkezi devlete bağlı olsa bile kimi alanlarda serbestlik tanınması nedeni ile potansiyel sorunların belli bir düzeyde tutulmasına imkân vererek, bu tarzda olayların kontrol edilmesini sağlayabilmektedir. Bu anlamda, federal devlet sistemlerinin devletten devlete farklılıklar gösterdiği görülmektedir. Bu anlamda her federal devlet, çevresindeki tarihsel, düşünsel, kültürel, sosyal ve siyasal özelliklerden ve kendisini kuran anayasanın güttüğü amaçlardan etkilenmektedir. Bu nedenle, federal devletler arasında birtakım farklılıklar olmasını doğal karşılamak gerekir. Bir başka deyişle, farklı federal devlet tiplerinden söz etmek mümkündür (Metin ve Erece, 2016).

Teorik olarak, federalizm “iş birliğine dayalı” ve “ikiliğe dayalı” olmak üzere iki ayrı kavramla biçimsel olarak ifade edilmektedir. İş birliğine dayalı şekli ile federalizmde merkezi yönetim ve eyalet yönetimleri, yetkeleri ve işlevleri paylaşarak birbirleri ile iş birliği içinde yönetimi işlevini paylaşmaktadırlar. İkiliğe dayalı federal sistemde ise işlevler ve yetkeler açısından açık ve anlaşılır olarak sınırları belirlenmiş bir şekilde ayrı olarak yönetim göstermektedirler. Bu yönetim biçiminde yetke ve işlevlerin ne ölçüye kadar eyalette ne ölçüde merkezde olduğu önem taşımaktadır. Ancak, her iki yönetim biçiminde de merkezi yönetim ile eyaletlerin yakın iş birliği, müzakere ve pazarlık süreçlerinin işlemesi pratik açıdan önem arz etmektedir. Bu anlamda, federal sistem içinde önemli olan kuvvetler ayrılığı değil, karşılıklı ilişkiler ve bağımlılıktır. Çünkü yönetim düzeyleri arasındaki katmaların baskın birbirine geçmiş yapısı bulunmaktadır.

Federal sistemler genellikle ulusal hükümet, yerel yönetim ve aralarındaki orta seviye yönetim olmak üzere üç ana hükümet seviyesine sahip olduğu görülmektedir. Bu anlamda, her eyalet veya eyaletin kendi yerel yönetim sistemini belirleyebileceği ve bunun sonucunda çok çeşitli şekillerde değişiklik gösterebilecekleri anlamı ortaya çıkmaktadır. Bu durum genellikle büyük eyalet ya da şehirlerde bunların kendilerine özel güçler verildiğinde daha da karmaşıklaşmaktadır (Newton & Deth, 2010). Her ne kadar federalizm, büyük ve karma topluluklar için gerekli olan âdem-i merkeziyetçilik ve esneklik derecesine izin veriyor olsa da aralarındaki idare ilişkileri karmaşık ve hassas olabilmekte ve farklı düzeylerde merkezi devlet ve alt devlet birimleri

olarak etkili bir şekilde çalışmalarını sağlamak için özel düzenlemeler ile anlayışlar yaratarak, kendi yetki ve güçleriyle birbirleriyle yetinmeleri ve ortak bir eylem programı yürütmeleri gerekmektedir (Newton ve Deth, 2010).

Federal sistemlere açılımlara çalışıldığı gibi genellikle âdem-i merkezi bir yapıya sahip olsalar da kimi durumlarda merkeze kayan bir yapı görülmektedir. Özellikle, küreselleşme ile birlikte yaşanan baskılar devletlerin birçok yetkiyi merkezde toplayarak alt birimlere dağıtmasına yol açmaktadır. Gücün ve işlevin ne şekilde dağıtıldığı burada önem taşımaktadır. Özellikle, finansal yönden bakıldığında bölgesel farkların oluşması bir eyaletten ötekine finansal ve ulusal devlet hazinesine aktarılacak pay gibi konuların merkez hükümetlerce belirlenmesi, yasal limitlerin ve pazarlıkların oluşması sonucuna yol açmaktadır. Bunun sonucunda kimi federal devletlerin eşitsizlikleri azaltmak amacıyla daha merkezi bir yapı sergiledikleri görülmektedir.

2. Almanya'nın Federal Yapısı

Almanya'nın idari yapısı öncelikle anayasa, demokrasi, bürokrasi ve yasal sistemi üzerinden incelenecek ardından idari yapının nasıl şekillendiği üzerinde durulacaktır. Bu bağlamda, Almanya'nın federalizmi tarihsel süreç içinde II. Dünya Savaşı sonrasında belirlenmiştir. 1948 yılında Batı Almanya Anayasası Londra'da altı Batılı devlet ile yapılan anlaşma ile başlamıştır. Bu anayasa yapımında en çok tartışılan konu nasıl bir federal yapı kurulacağı konusu olmuş ve merkezi federal sistem olarak belirlenmiştir. 1949 yılında kabul edilen anayasaya göre, Alman Federal yapısı demokratik temellere dayanmaktadır ve “Federal Alman Anayasası'nın 20. maddesinin 1. Fıkrasına göre; “Almanya Federal Cumhuriyeti, demokratik ve sosyal bir Federal Devlettir” (Metin & Erece, 2016). Anayasasında açıkça belirtildiği üzere Almanya, yönetim şekli federal devlet olarak nitelendirilmiş ve bu yapının değiştirilmesi yasaklanmıştır. Eyaletlerdeki anayasal düzen de Alman anayasasına paralel olarak sosyal hukuk devleti ilkelerine dayanan demokratik ve cumhuriyetçi yapıya uygun olma yükümlülüğü bulunmaktadır. Almanya anayasasına göre: “... Anayasadaki eyaletlere özel hükümler saklı kalmak üzere, devlet yetkilerinin kullanılması ve görevlerinin yerine getirilmesi eyaletlere aittir” (Metin ve Erece, 2016). Anayasanın 70'inci ve devamındaki maddelerinde, federasyon ve eyaletlerin yasama yetkisi ve görevleri düzenlenmiştir. 83'üncü ve devamındaki maddelerinde ise, federal yasaların

uygulanması ve federal idare konularında federasyonun ve eyaletlerin sahip oldukları yetkiler ve görevler düzenlenmiştir. Anayasanın 104a ve devamı maddelerinde mali rejime ilişkin konular yer almaktadır.

Demokratik açıdan incelendiğinde Almanya'da partilerin gücünün yüksek olduğu görülmektedir. Bunun nedeni ise partinin milletvekillerini listeye aktarabiliyor olmasıdır. Ayrıca, partiler seçim kampanyalarını düzenlemekte ve adayın kampanya için kendini finanse etme zorunluluğu bulunmamaktadır. Bununla birlikte Almanya'da parti sadakati de yüksektir. Parlementerler genel olarak partinin görüşleri doğrultusunda oylamalarda yer almaktadırlar.

Almanya'daki şansölye, federal Meclis tarafından seçilmektedir. Bu durum, şansölye'nin çoğunluğun desteğini aldığı anlamına gelmekte ve yasalaştırmak istediği her yasa tasarısı, parti disiplinine bağlı olarak yasa olarak geçmektedir. Alman devletleri (federal yapıya bağlı bölgeler/ eyaletleri) etkilemeyen kanunların çoğu, ikinci kamara olan Bundesrat tarafından onaylanmak zorunda değildir.

Almanya'da bürokratik işlemlerde anlaşılabilir bir hukuk dili kullanılmaktadır. Her konu için Almanya'da formlar bulunur ve bu formlar doldurulduktan sonra ilgili kuruma gönderilir ve orada incelendikten sonra vergiler ve yükümlülükler bildirilir. Denetimi yüksek bir bürokrasi yapısı bulunmaktadır. Almanya'da, hakimler veya hakim panelleri bütün davalara karar verir. Ceza davasında, hem kovuşturma hem de savunma, olumsuz bir sonucu ortaya çıkarabilir. Alman medyasında genellikle bireysel hakimlerin isimleri, siyasi ilişkileri, oy kullanma biçimleri ve bireysel hakimlerin görüşleri bildirilmemektedir. Almanya'da sadece federal hükümet ceza ve medeni kanun çıkarır ve ortak bir kanun katmanı yoktur. Medeni ve ceza yasaları Almanya'da daha şeffaftır. Ancak, işletmelere uygulanan kurallar ve düzenlemeler çeşitli bürokrasiler tarafından düzenlenir ve uygulanır. Çok sık kullanılsa da Almanya'da "Sicherheitsverwahrung" olarak ifade edilen ve bir suçlu cezasını tamamlamış olsa bile hakim bu suçlunun topluma hala büyük bir tehlike oluşturduğu kanaatine varırsa, ömür boyu hapis cezası verebilmektedir.

Almanya'da yasama organı çift kamaralı yapıya sahip olarak, Federal Meclis (Bundestag) ve Federal Konsey (Bundesrat) olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Federal Meclis (Bundestag)'te 598 üye yer almakta ve üyelerin 299'u seçmenlerin birinci oylamalarıyla,

geri kalanı ise 299'u da ikinci oylamalarıyla seçilmektedirler. Federal Mecliste bir partinin temsili olabilmesinin koşulu toplam oyların % 5'ini kazanması ile mümkün olabilmektedir. Federal Meclisin milletvekilleri, 4 yıl için genel, doğrudan, serbest, eşit ve gizli oyla seçilirler. Federal Meclis, halkın temsil edildiği yasa koyucu ve siyasi iradenin belirlendiği organdır. Federal Meclisin temel görevleri; yasaları yayınlama, başbakanı seçme ve hükümet üzerindeki denetimleri sağlamaktır. 69 üyeye sahip olan Federal Konsey (Bundesrat)'de ise 16 eyalet temsil edilerek federal yapılanma ve yönetim yapısı içerisinde bulunmaktadır. Federal Konsey eyaletlerin seçtiği üyelerden oluşur ve bu üyeler yasama ve idare işlerinden sorumlu olmakla birlikte, AB işleri ile de ilgilidirler. Federal Konsey Başkanlığı sıraya bağlı olarak eyalet başkanlarına yapılmaktadır.

Yürütme işleri iki başlı olup, siyasal sorumluluğu bulunmayan cumhurbaşkanı, siyasal sorumlu olarak federal hükümetçe yerine getirilmektedir. Cumhurbaşkanı beş yıl için Federal Meclis üyeleri ile eşit sayıdaki eyalet meclisleri üyelerinden oluşan ve cumhurbaşkanını seçmek için oluşturulan anayasal bir kurum olan Almanya Federal Kurultayı tarafından seçilmektedir.

Federal Hükümet ise federal başbakan (Chancellor) ve federal bakanlardan oluşmakta, başkan cumhurbaşkanının önerisi ile Federal Meclis tarafından görüşme olmadan seçilmektedir. Federal bakanları da cumhurbaşkanı atamaktadır.

Yargının tepesi Federal Anayasa Mahkemesi olup yetki alanları:

- Herhangi bir federal veya eyalet yasasının anayasaya uyup uymadığının denetlenmesi,
- Federasyon ile eyaletler veya eyaletlerin birbirleri arasındaki anlaşmazlıkların çözüm kararları,
- Federasyon ve eyaletlerde anayasal hakların kullanılırken ve görevler ifa edilirken meydana gelen anlaşmazlıkların çözülmesinde karar alma,
- Federasyon ve eyaletler arasındaki, kamu hukukuna ilişkin anlaşmalar yapma,
- Kötüye kullanımdan doğan temel hakların kaldırılması,
- Anayasaya aykırı hareketleri bulunan partilerin kapatılması,
- Cumhurbaşkanının suçlanması gibi konuları kapsamaktadır.

Almaya Lander olarak ifade edilen 16 eyaletten oluşur. Yukarıda da belirtildiği gibi cumhuriyetçi, demokratik ve sosyal hukuk devleti ilkelerine uyması gereken eyalet anayasaları olan egemen devletlerdir.

Bu nedenle, eyaletlerde tek tip bir yapılanma mevcut değildir. Her birinin tarihi, sosyal, kültürel, demografik ve ekonomik koşullarının farklı olduğu görülmektedir (Erkul vd., 2016).

Yetki ve sorumluluklarda, Almanya Federal Yönetimi önemli konuların tamamında politikayı belirlemesine karşın yürütme işlevini devletin yetkilerini aktardığı görev ve sorumlulukları, eyaletlerin kullanması konusunda görevlendirmiştir.

Eyaletler, federal devletin çıkardığı düzenlemelere uymak zorunda olup, 2006 yılında yapılan reform sonrasında uygulama işlevi federe devletlere bırakılmıştır. Bu birlikte en önemli değişiklik ise federal yasa ve düzenlemelere aykırı yasa yapma hakkı verilmesidir (Erkul vd., 2016). Aşağıdaki tablo'da Almanya eyaletlerinin 2018 yılına ait ekonomik verileri bulunmaktadır.

Devlet/ Eyalet		Sıra	GSBH	Paylaşılan
			Milyar Avro	GSYH (%)
	Almanya	—	3,386	100,00
	North Rhine-Westphalia	1	705	21.2
	Bavaria	2	625	18.2
	Baden-Württemberg	3	511	15.1
	Lower Saxony	4	296	8.8
	Hesse	5	292	8.6
	Rhineland-Palatinate	6	149	4.4
	Berlin	7	147	4.2
	Saxony	8	126	3.8
	Hamburg	9	120	3.6
	Schleswig-Holstein	10	97	2.9
	Brandenburg	11	74	2.1
	Thuringia	12	64	1.9
	Saxony-Anhalt	13	64	1.9
	Mecklenburg-Vorpommern	14	45	1.3
	Saarland	15	36	1.1
	Bremen	16	34	1.0

Alt düzey birimi olarak yerel yönetimlerin, Almanya'da iki temel yönetim birimine ayrıldığı görülmektedir. Bunlar da bölge yönetimleri ve ilçeler arasında yerel hükümet görevlerinin paylaşıldığı görülmektedir. İlçeler tarafından yerine getirilemeyen görevler, bölge yönetimlerinde desteklenir. Ancak bu yapılanma eyaletler arasında farklılık göstermekte ve kimi eyaletlerde yerel yönetimler, üçüncü yerel yönetim basamağı olarak adlandırılabilirler. Eyaletlerdeki sorumluluğunu da paylaşan, belli bir hedefin gerçekleştirilmesi amacı ile birlikler kurabilmektedirler. Bu amaca ulaşabilmek ve bu hedefe bağlı olarak oluşan birlikler, federal düzeyde, merkezi olarak örgütlenebilirler (Yalçındağ, 1992). Almanya federalizmi merkezîyetçi bir yapı sergilemekle birlikte eyalet ve alt birimleri ile olan yetke ve işlevsel paylaşımları iş birliğine dayalı federal bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Eyaletlerin her birinin özerk yapıya sahip olması ve 2006 reformu ile birlikte yasa konusundaki imtiyazları, finansal yapının eyaletlerine ait olması nedeni ile adem-i merkezi bir yönetim gibi görünüyorsa da politika yapımının merkezi federal devlette olması merkezîyetçi bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

3. Amerika Birleşik Devletleri

Almanya bölümünde olduğu gibi ABD'nin de idari yapısı öncelikle anayasa, demokrasi, bürokrasi ve yasal sistemi anlatıldıktan sonra, ABD'nin idari yapısının nasıl şekillendiği, yetke ve işlevlerin nasıl paylaşıldığı anlatılmaktadır.

ABD'nin yönetim yapısı "Anayasal Federal Cumhuriyet" olarak anayasada belirtilmiştir. 1776 Bağımsızlık Bildirgesi'nin 13 eyalet tarafından onaylanmasının ardından 1787'de kabul edilen anayasada yasama, yürütme ve yargı organları arasındaki güçler dengesi, sistemi belirlenmiştir. Yasal sistemde ise yargıçlar, Senato onayı alındıktan sonra Başkan tarafından atanmaktadır. Yüksek mahkeme bakanın imzaladığı bir yasayı anayasaya aykırı bulduğunda reddedilmektedir. ABD Anayasası federal hükümet yapısını ve yetkilerini açık şekilde belirlediği gibi eyalet hükümetinin genel koşullarını da düzenlemektedir. Ayrıca, her eyaletin, eyalet içindeki yerel yönetimleri de kapsayan bir anayasası bulunmaktadır. Yerel yönetimler arasında belediye, il, kasaba, okul bölgesi ve bölgedeki doğal kaynaklar ile ulaşım ağları gibi konuların yönetiminden sorumlu özel amaçlı bölge yönetimleri yer almaktadır.

ABD yasama organı kongre, 100 senatörden oluşan senato ve 435 temsilcinin yer aldığı Temsilciler

Meclisinden oluşan ikili sistemdir. Bir yasanın başkanın imzasına gelebilmesi için iki meclisin de onayı gereklidir. ABD sisteminde başkan yardımcısı aynı zamanda ABD Senatosunun başkanlığını da yürütmektedir. Temsilciler Meclisinde nüfusa göre eyaletler nüfus yoğunluğuna göre temsilci veriler ve temsilciler kendi seçim bölgelerinden seçilerek meclise gelirler.

Yürütmenin başı ABD başkanıdır ve başkanın görevleri aşağıdaki gibidir:

- Yüksek Mahkeme yargıçlarını atamak,
 - Senato tarafından onaylanan bakanları atamak,
 - Orduya başkomutanlık yapmak,
 - Kongreden geçen yasaları gerektiğinde veto etmek.
- Uluslararası anlaşmalar ise senato tarafından onaylanmaktadır. ABD'de 15 tane Federal Yürütme Bakanlığı bulunmaktadır. Bunlar; Tarım Bakanlığı (USDA), Ticaret Bakanlığı (DOC), Savunma Bakanlığı (DOD), Eğitim Bakanlığı (ED), Enerji Bakanlığı (DOE), Sağlık ve İnsan Hakları Bakanlığı (HHS), İç Güvenlik Bakanlığı (DHS), İskan ve Kentsel Kalkınma Bakanlığı (HUD), İçişleri Bakanlığı (DOI), Adalet Bakanlığı (DOJ), Çalışma Bakanlığı (DOL), Dışişleri Bakanlığı (DOS), Ulaştırma Bakanlığı (DOT), Maliye Bakanlığı, Gaziler Bakanlığı (VA). Her bakanın senatonun onayını alması gerekmektedir. Bu bakanlar başkan tarafından atanan bir bakan tarafından yönetilmektedir.

ABD yargısında Yüksek Mahkemede dokuz yargıç yer alır. Bu mahkeme kongre tarafından çıkarılan yasalara karşı çıkılması durumunda ilgili yasaların yorumlanması gereken davalarla ve federal yasanın ihlal edilmesi durumunda yapılan suçlamaları içeren ceza davalarına bakmaktadır.

ABD'nin eyalet yönetimi adem-i merkezîyetçidir. ABD'de 51 eyalet ve 1 özel nitelikli bölge bulunmaktadır. Bu eyalet ve bölgeler aşağıdaki tablo 2'de yer almaktadır:

Tablo2. Amerika Eyaletlerinin 2018 Yılı Ekonomik Verileri

	Federal Eyalet Bölgesi	Sıra	2018	Eyalet Oranı %
	Birleşik Devletler	—	20,865,140	100.00
	California	1	3,018,337	14.5
	Texas	2	1,818,585	8.7
	New York	3	1,701,399	8.2
	Florida	4	1,059,144	5.1
	Illinois	5	879,947	4.2
	Pennsylvania	6	803,307	3.8
	Ohio	7	689,139	3.3
	New Jersey	8	634,721	3.0
	Georgia	9	601,503	2.9
	Washington	10	576,624	2.8
	Massachusetts	11	575,635	2.8
	North Carolina	12	575,605	2.8
	Virginia	13	544,348	2.6
	Michigan	14	537,087	2.6
	Maryland	15	417,776	2.0
	Colorado	16	376,994	1.8
	Minnesota	17	374,92	1.8
	Tennessee	18	373,663	1.8
	Indiana	19	371,629	1.8
	Arizon	20	355,311	1.7
	Wisconsin	21	342,47	1.6
	Missouri	22	323,287	1.5
	Connecticut	23	279,653	1.3
	Louisiana	24	255,492	1.2
	Oregon	25	243,085	1.2

Tablo2. Amerika Eyaletlerinin 2018 Yılı Ekonomik Verileri				
	Federal Eyalet Bölgesi	Sıra	2018	Eyalet Oranı %
	South Carolina	26	234,367	1.1
	Alabama	27	224,654	1.1
	Kentucky	28	211,621	1.0
	Oklahoma	29	203,25	1.0
	Iowa	30	192,608	0.9
	Utah	31	180,862	0.9
	Kansas	32	169,558	0.8
	Nevada	33	168,752	0.8
	District of Columbia	34	142,502	0.7
	Arkansas	35	129,812	0.6
	Nebraska	36	124,742	0.6
	Mississippi	37	115,749	0.6
	New Mexico	39	101,452	0.5
	Hawaii	40	93,419	0.4
	New Hampshire	41	86,046	0.4
	West Virginia	42	79,168	0.4
	Idaho	43	78,64	0.4
	Delaware	44	76,537	0.4
	Maine	45	65,349	0.3
	Rhode Island	46	61,341	0.3
	North Dakota	47	55,657	0.3
	Alaska	48	54,851	0.3
	South Dakota	49	52,544	0.3
	Montana	50	49,635	0.2
	Wyoming	51	39,899	0.2
	Vermont	52	34,154	0.2

Kaynak: IMF sayfasından derlenmiştir (IMF, 2019)

ABD Anayasasının IV. maddesi eyaletleri hakkındaki düzenlemeleri içermektedir. 1. bölümde; her eyalet diğer bütün eyaletlerin yasalarına, kayıtlarına ve yargılama yöntemlerine tam güven gösterecek ve uyacaktır. 2. bölümde; her eyaletin vatandaşları diğer eyalet vatandaşlarının bütün ayrıcalık ve bağımsızlıklarına sahip olacaktır. 3. bölümde; yeni eyaletler kongre tarafından bu birliğe kabul edilebilir; ancak bir eyaletin yargı yetkisi alanı içinde yeni bir eyalet kurulamaz. 4. bölümde; Birleşik Devletler bu birlikteki her eyalete cumhuriyet türü yönetim şeklini garanti edecektir” (The Constitution Center of US, ty).

Eyalet yönetimi yasama, yürütme ve yargı olmak üzere üç organdan oluşmakta ve yürütmenin başında vali bulunmaktadır. Her bir eyalette valiler seçimle başa gelirler ancak görev süreleri eyaletlere göre farklılık gösterir, genellikle 2-4 yıl arasında değişmektedir. Ayrıca eyaletler halk tarafından seçilen yasama organı tarafından yönetilmektedirler. Yargı bağımsızdır ve eyalet sistemi içinde yer alır. Federal düzeydeki hizmetler (otoyolların yapımı ve bakımı gibi) Eyalet hükümetleri tarafından sağlanır. Ayrıca, eyaletin yürütme organı hükümetin günlük işlerini idare etmek, kamusal ve yönetsel hizmetler sunmak ve yasaları uygulamakla yükümlüdür.

Eyalet Hükümetlerinin yetki ve sorumlulukları arasında eğitim standartlarını belirleme, ulaşım ağlarını kurma ve bakım, yüksekokul ve üniversite kurma, ruhsat verme, halk güvenliğini sağlama, nüfus, parklar, eğlence ve çevre amaçlı idare etme, milli muhafaza komuta etme, sağlık, konut ve beslenme programlarını yürütmek yer almaktadır (Erkul vd., 2016).

Amerikan Anayasasında yönetimin üçüncü düzeyinde yer alan yerel yönetimlerden açıkça bahsedilmemektedir. Ancak, federal hükümete verilmeyen tüm görev, yetki ve sorumlulukların eyaletlere ve yerel halka bırakıldığı ifade edilmektedir. Eyaletlerin altında yer alan yerel yönetimlerin, her eyaletin anayasasında farklı olarak düzenlendiği görülmektedir.

Bu nedenle, yerel yönetimlerin sayısı, biçim, yetki, görev ve sorumlulukları eyaletten eyalete değişiklik göstermektedir. Bununla birlikte genel olarak ABD’de yerel yönetimler; İl Yerel Yönetimi (County Government), Belediye (City Government- Municipality), Kasabalar (Town and Townships), Okul Bölgeleri (School Districts) ile Özel Bölge Yönetimi (Special Districts) olarak adlandırılmaktadır.

ABD’de yönetimin üç düzeyi arasındaki işlev ve

hizmetleri genellikle birbiriyle örtüşmektedir. Uygulamada bu hizmetlerin hangisinin federal hizmet hangisinin yerel hizmet olduğunu ayırmada zorluk yaşanmaktadır. Genel olarak belediye, okul bölgeleri, kasabalar, özel bölge yönetimi ile il yönetimleri ise kayar tutma, seçim yönetimi, yerel-kırsal yolların bakımı, yapım, imar, inşaat kanunlarının uygulanması, güvenlik, eğitim, sağlık, itfaiye, mahkemeler ve hapishaneler, ulaştırma, parklar, su kaynakları, elektrik ve gaz sağlama ve bu kurumları yönetme, sosyal yardım, sağlık hizmetleri, evlenme ve boşanma ile ilgili kanunların kabulü, vergi koyma veya kaldırma ile görevlerini yerine getirmektedirler (Erkul vd., 2016).

Günümüzde ABD’de; İl Yerel Yönetimi, Belediye, Kasabalar, Okul Bölgeleri ve Özel Bölge Yönetimi olarak alt yerel yönetim birimleri bulunmaktadır. ABD federal yapısında olduğu gibi eyalet yapısı da üç kademeli bir yapıya sahiptir. Bu bağlamda, yeni politikalar ve sorunlara çözümler, küçük ölçeklerde ilk önce yerel birimlerde çözüme ulaştırılmaya çalışılmaktadır. Başarılı programlar, ulusal ölçekte diğer federe devletlerde ve yerel yönetim birimlerinde de uygulamaya konulmaktadır.

Eyaletler ve belediyeler, nüfus, büyüklük, ekonomik kaynaklar, iklim ve diğer özellikler yönüyle birbirlerinden oldukça farklı olup, küçük siyasi birimler, yetke alanında belirli yerel durumlara daha çabuk müdahale edilmesini sağlamaktadır. Ancak, bu durumun zorluklarından biri de küçük birimlerin ekonomik kaynaklara yeterince sahip olamayabilmesidir (Erkul vd., 2016).

Yukarıdaki açıklamalardan da görüldüğü üzere, ABD’nin idari yapısı ikiliğe dayalı bir sistemdir. Federal merkez devlet ve eyaletler de kendi anayasalarını yapma hakkı olması ve eyaletlerdeki yönetim birimlerinin başkan ve delegelerinin seçilmesi ikili federalizm olarak görülmektedir. Aynı zamanda ABD’de bölgesel olarak farklı etnik ve sosyal grupların var olması ve tarihsel süreç içinde eyaletlerin ayrı birer devlet olarak var olması nedeni ile âdem-i merkezi yapıda bir idare biçimi gelişmiştir. Yüz ölçümünün büyüklüğü de bunda etkindir. Anayasa merkezi devlet ve eyaletler arasındaki yasal sınırlamaları belirtmekle beraber muğlak olan durumlarda yasamayı yetkilendirmiştir. Sorunlar her federal yapıda olduğu gibi Amerika Birleşik Devletleri’nde de uzlaşma ve pazarlıkla çözümlenmek durumundadır. Sonuç bölümünde federal anayasa ve idari yönetim üzerinden Almanya ile ABD karşılaştırması yapılacaktır.

6. Sonuç

Almanya ve ABD Anayasası demokratik temel üzerine kuruludur. İki devlet arasında anayasal olarak temel fark federal yönetim biçimini tanımlaması üzerinedir. Almanya anayasasında merkezi federal cumhuriyet yönetim olarak tanımlama yaparken ABD Anayasası, anayasaya dayalı federal cumhuriyet olarak tanımlamaktadır. İdari bölümler Almanya'da 16 Lander'dan oluşurken, ABD'ise 51 eyalet ve 1 bölgeden oluşmaktadır. Almanya'da başkan tarafından atanan kabine ve federal meclis başkanı bulunmakta ve bu atamalarda başka bir onaya ihtiyaç bulunmamaktadır. Ayrıca, şansölye Federal Meclis tarafından seçildiği için güçlü bir desteğe sahiptir. Amerika'da başkan dahil olmak üzere senatörler, meclis üyeleri bölgelerinden seçim ile gelir, bakanlar ve başkan senato tarafından onaylanmaktadır. Almanya'da güçlü bir parti disiplini bulunur ve aslında şansölye'nin gücü de bu disiplinden kaynaklanmaktadır. ABD'de başkanlar halk oylaması seçilerek senatonun onayını almak zorunda oldukları için başkanın gücü tüm eyalet ve bir bölgenin oylarının yanı sıra senatörlerin desteğinden kaynaklanmaktadır. ABD'deki bu sistem güç dengesi kavramı üzerinden anayasada yer alır. Başkanlar iki ülkede de belli bir süre için göreve gelmektedirler.

Yasama açısından karşılaştığımızda Almanya ve ABD iki meclisli sistemden oluşmaktadır. Ancak, işlevleri açısından Almanya'da Federal Meclis yasama organı iken ABD'de yasamanın başı başkandır. Almanya'da halkın temsil edildiği yasa koyucu siyasi iradeyi belirler ve başlıca görevleri; yasaları yayınlamak, başbakanı seçmek ve hükümet üzerindeki denetimleri yapmaktır. ABD'de ise bir yasamanın başında her ne kadar başkan olsa da senato ve temsilciler meclisinin onaylamadığı bir yasa başkana gönderilemez. Senatonun başı ise başkan yardımcısıdır. Temsilciler Meclisinde nüfusa göre eyaletler nüfus yoğunluğuna göre temsilci verirler ve temsilciler kendi seçim bölgelerinden seçilerek meclise gelirler. Bu sistem ile ABD'de güç dengesi ve gücün dağılımı esas alınmıştır.

Almanya medeni hukuk sistemini ön planda tutar. Buna karşın, ABD'de federal düzeyde İngiliz ortak hukukuna dayanan ortak hukuk sistemi bulunur. ABD'de yürütme meşruiyetinin temeli, başkanın yasama organından bağımsızlığına dayanır. Almanya'da ise meşruiyetin temeli parlamentonun güvenidir.

Eyaletlerin yapılanmasında görev dağılımı açısından ABD'de adem-i merkezi idare yapı görülmekte

iken Almanya ise merkez federal devlete dayalı bir yapıya sahiptir. Eyalet sistemi, ABD'de bölgesel olarak ayrılmakta ve her eyalet kendi anayasasını yapabilmektedir. Almanya'da ise eyaletler merkez devletin anayasasına bağlı olarak yasalarını oluşturmaktadırlar. Ayrıca, ABD ikiliğe dayalı federal bir yapıya sahiptir. Ancak, Almanya iş birliğine dayalı yönetim göstermektedir. ABD'de federal merkezi devlet, eyalet ve eyaletin alt birimleri derin katmanlar halinde yapılmıştır. Buna karşın, Almanya'da ABD'de görüldüğü kadar derin katmanlar yoktur. Coğrafi açıdan ABD'nin büyüklüğünü eyalet ve bir bölgesel yapı oluşturmaktadır ve bu yapının sonucunda her eyalet kendi anayasası ile yönetilerek, eyaletlerin tümünün anayasal güvence ile birbirlerinin kararlarını kabul etmesi sağlanmıştır. Almanya'da ise merkez devletin anayasası bulunur ama landerlerde yapılacak yasalar bu yasaya uygun olmak zorundadır. Almanya'da hiçbir Lander federasyon yönetim biçimini değiştirmeyi teklif bile edemezken özgür devletlerin oluşturduğu federal yapıdan ayrılma söz konusu olabilmektedir.

Aşağıda yer alan tablo 3'te temel olarak ABD ve Almanya'nın federal yönetim yapısının karşılaştırması yer almaktadır.

Tablo 3. Almanya ve A.B.D (Amerika Birleşik Devletleri) Federal Yönetim Yapısı Karşılaştırması		
	ALMANYA	A.B.D
İdari Bölümler	16 eyalet (Laender, tekil - Kara);Baden, Wuertemberg, Bayern (Bavyera), Berlin, Brandenburg, Bremen, Hamburg, Hessen(Hesse), Mecklenburg-Vorpommern, (Mecklenburg-Batı Pomeranya), Niedersachsen (Aşağı Saksonya), Nordrhein-Westfalen (Kuzey Ren-Vestfalya), Rheinlandİcra Pfalz (Rhineland-Pfalz), Saarland, Sachsen Saksonya), Sachsen-Anhalt (Saksonya-Anhalt), Schleswig-Holstein, Thuringen	50 eyalet ve 1 bölge*; Alabama, Alaska, Arizona, Arkansas, Kaliforniya, Colorado, Connecticut, Delaware, Columbia Bölgesi*, Florida, Georgia, Hawaii, Idaho, Illinois, Indiana, Iowa, Kansas, Kentucky, Louisiana, Maine, Maryland, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Mississippi, Missouri, Montana, Nebraska, Nevada, New Hampshire, New Jersey, New Mexico, New York, Kuzey Karolina, Kuzey Dakota, Ohio, Oklahoma, Oregon, Pensilvanya, Rhode Island, Güney Carolina, Güney Dakota, Tennessee, Teksas, Utah, Vermont, Virginia, Washington, Batı Virginia,
İcra Organı Kabine	Şansölyenin tavsiyesi üzerine cumhurbaşkanı tarafından atanan Kabine veya Bundesminister (Federal Bakanlar)	Başkan tarafından Senato onayıyla atanan kabine
Hükümet Türü	Federal Cumhuriyet	Anayasaya Dayalı Federal Cumhuriyet; güçlü demokratik gelenek
Yargı Organı	Federal Anayasa Mahkemesi veya Bundesverfassungsgericht (yargıçların yarısı Bundesrat, yarısı da Federal Meclis tarafından seçilmektedir), Federal Adalet Divanı; Federal İdare Mahkemesi	Yüksek Mahkeme (dokuz yargıç; başkan tarafından atanır ve Senatounun tavsiyesi ve onayı ile onaylanır; ömür boyu görev yapmak üzere atanır); Amerika Birleşik Devletleri Temyiz Mahkemeleri; Amerika Birleşik Devletleri Bölge Mahkemeleri; Eyalet ve Bölge Mahkemeleri
Yasal Sistem	Medeni Hukuk Sistemi	Federal düzeyde İngiliz ortak hukukuna dayalı ortak hukuk sistemi; Napolyon medeni kanununa dayanan Louisiana hariç, ortak hukuka dayalı eyalet hukuk sistemleri; yasama işlemlerinin yargısal denetimi
Yasama Organı	Federal Konsey ve Bundesrat'tan oluşan iki meclisli yasama organı	Kongre ve Senatodan oluşan iki meclisli (bicameral) sistem

Tablo 3. Almanya ve A.B.D (Amerika Birleşik Devletleri) Federal Yönetim Yapısı Karşılaştırması

	ALMANYA	A.B.D
Siyasi Baskı Grupları ve Liderleri	iş dünyası dernekleri ve işveren örgütleri, sendikalar; dini gruplar, göçmenler, sınır dışı edilenler ve gaziler grupları	Çevreciler; iş grupları; işçi sendikası; kiliseler; etnik gruplar; siyasi eylem komiteleri veya PAC'ler; sağlık grupları; eğitim grupları; sivil gruplar; Gençlik grupları; ulaşım grupları; tarımsal gruplar; gaziler grupları; kadın grupları; reform lobileri
İcra Organı Seçimler	Federal Meclis'in tüm üyeleri dahil olmak üzere, Federal Konvansiyon tarafından beş yıllık bir dönem için seçilen (ikinci bir dönem için seçime hak kazanır) başkan (Bundestag) ve eyalet parlamentoları tarafından seçilen eşit sayıda delegeden oluşmaktadır. Federal Parlamentonun salt çoğunluğu tarafından dört yıllık bir süre için Federal Parlamento'da Şansölye seçimi yapılmaktadır.	Başkan ve başkan yardımcısı, her eyaletten doğrudan seçilen temsilcilerden oluşan bir kurul tarafından aynı listeye seçilir; başkan ve başkan yardımcısı dört yıl görev yapmakta ve başkanın ikinci dönem için seçimlere girebilmektedir.
Yasama Organı Seçimler	2021 Almanya federal seçimleri 26 Eylül 2021 günü, ülkenin ana yasama organı Alman Federal Meclisi'nin 598 üyesini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Berlin, Mecklenburg, Vorpommern ve Thüringen eyaletlerinin kendi parlamentolarını seçeceği eyalet seçimleri ile aynı gün gerçekleşmiştir (Wahlen in Deutschland, 2017). Seçimin ardından görevdeki şansölye Angela Merkel, emekli olmuştur (BBC, 2021).	Amerika Birleşik Devletleri Kongresinin alt kanadıdır. Toplam sandalye sayısı 435 olan Temsilciler Meclisi, her iki yılda bir yapılan seçimlerle yenilenir. Temsilciler Meclisinin üyeleri federal halkı temsil ederler. Her eyaletten seçilen üyelerin sayısı o eyaletin nüfusuna bağlıdır. Her 10 yılda bir yapılan nüfus sayımına göre eyaletlerin Temsilciler Meclisine yolladıkları üye sayısı değişebilmektedir Amerika Birleşik Devletleri Senau ABD'nin 50 eyaletinin her birinden seçilen iki (eşit sayıda) senatörden teşekkül edilen 100 üyeli yasama organıdır. ABD Senatosunun üçte biri iki yılda seçimlerle yenilenmektedir. Her senatörün yeni seçime kadar görev süresi 6 yıldır (Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, t. y.)
Adli Organ Alt Mahkemeler	Federal İdare Mahkemesi; Federal Finans Mahkeme; Federal İş Mahkemesi; Federal Sosyal Mahkeme; Temyiz Mahkemeleri (16 Alman eyaletinin veya Eyaletinin her biri için kendi mahkemeleri ve olagan hiyerarşisi olağan (hukuk, ceza, aile) ve ihtisas (idari, maliye, iş, sosyal) mahkemeleri bulunmaktadır	Temyiz Mahkemesi(Federal Bölge ve 12 bölgesel temyiz mahkemesini kapsamaktadır), 94 eyalet ve 94 bölge federal mahkemeleri yer almaktadır.
Yürütmenin Meşruiyet Temeli	Bakanlık parlamentonun güvenine tabidir	Başkanlık yasama organından bağımsızdır.

Sonuç olarak; her iki federal ülkeyi birbirinden ayıran özellikler olmakla beraber federal devletlerin küreselleşme ile birlikte daha merkezi bir yapıya doğru kaydıkları gözlemlenmektedir. Bunun yanı sıra Almanya ve ABD her ne kadar farklı temellere dayanan yönetim şekillerine sahip olsalar da açık olmayan yetke, işlev ve özellikle finansal dağılım konusunda pazarlık ve uzlaşma yapmak zorundadırlar. Eyalet sistemi olan bu iki devletin gelir-gider dengesinin eyaletlerin üretim kapasitelerindeki farklılıkların sorun yaratmaması için eyaletlerin kendilerine ait yasal düzenlemeleri bulunması sonucunda uzlaşma yolu ile federal yapının korunması sağlanabilmektedir.

The Constitution Center of US. (tarih yok). The Constitution of the United States. <https://constitutioncenter.org/media/files/constitution.pdf>

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı. (t.y.). Amerika Birleşik Devletleri'nin siyasi görünümü. <https://124.im/iuWY>

Wahlen in Deutschland. (2017, 06 06). <https://124.im/cbX5G>

Yalçındağ, S. (1992). Federal Almanya ve Türkiye'de yerel yönetimler. Ankara.

Kaynakça

BBC. (2021, 10 27). 04 22, 2024 tarihinde www.bbc.com: <https://www.bbc.com/news/world-europe-56821462>

Erkul, H., Kara, H., ve Şimşek, S. (2016). ABD ve Almanya Yerel Yönetimlerinin Karşılaştırılması. *Yönetim Bilimleri Dergisi / Journal of Administrative Sciences*, 14(27), 33-58.

IMF (2019, 06 07). International Monetary Fund. <https://124.im/4bAn>

IMF (2019). Report for Selected Countries and Subjects. Seçili Ülkeler ve Konular İçin Rapor: <https://www.imf.org/en/Countries/USA>

Maurice, O. U., Kanayo, O., ve Nancy, S. (2014). A comparative analysis of the interplay of administrative and political structures of the legislature in the legislative procedures of selected federal systems. *Procedures of Selected Federal Systems*, 41(1), 27-35.

Metin, Y., & Erece, B. (2016). Bölge devlet ve federal devlet mukayesesi: İspanya ve federal Almanya örneği. Bölge devlet ve federal devlet mukayesesi: İspanya ve federal Almanya örneği, <https://124.im/CeJdan>

Newton, K., & Deth, J. W. (2010). Foundations of comparative politics. New York: *Chambridge University Press*.